

Het 'vergeten bombardement' van de Nassaustraart

Onlangs bezocht ik het OorlogsVerzetsmuseum aan de Coolhaven in de hoop iets wijzer te worden over het bombardement op Feyenoord van 29 juni 1940 waarbij twee zusjes van mijn vrouw omkwamen. De tentoonstelling schenkt ruim aandacht aan het inmiddels bekende 'vergeten bombardement' op Rotterdam-West maar geeft geen informatie over de vele kleine bombardementen, die tijdens de oorlog door de geallieerden werden uitgevoerd.

In het Gemeentearchief aan de Hofdijk had ik meer succes. Ik vond een alfabetische lijst op straatnaam van bominslagen te Rotterdam in de Tweede Wereldoorlog, ontleend aan het politiearchief van het archief Luchtbescherming, met het onwaarschijnlijk grote aantal van 1595 bominslagen op verschillende data en plaatsen in de stad. Alleen al op 29 juni 1940 staan er vijftien geregistreerd. Ook het door mij gezochte bombardement werd genoemd, maar daar bleef het bij. Ik dacht aan mijn schoonouders, die niet vaak over deze gebeurtenis spraken, maar zich wel vergeten voelden; een teleurstelling die zich met name deed gelden bij de nationale dodenherdenkingen.

Gelukkig beschikt het Gemeentearchief over microfichebestanden van Rotterdamse kranten. Alleen het Rotterdams Nieuwsblad gaf onder de kop ENGELSE VLIEGTUIGEN TEISTEREN ROTTERDAM een gedetailleerd verslag van de gebeurtenissen: Vannacht omstreeks kwart over drie viel een bom op het trottoir in de Nassaustraart voor pand 69. Een tweede bom kwam neer op pand 61 in de Nassaustraart, waardoor niet alleen dit pand maar ook de panden 59 en 69 instortten. Voorts sloegen bommen in in de tuinen van de panden 33 en 35 aan de Stampioenstraat en niet minder dan 25 brandbommen op het terrein in de omgeving van de Zinkerstraat in een metaalgieterij. De schade was groot. De drie panden in de Nassaustraart werden verwoest en ook de achterzijden van de Roentgenstraat en de Oranjeboomstraat werden beschadigd. Voor zover toen bekend werden drie mensen gedood: de vijftienjarige C. Bastiaanse uit de Nassaustraart 60, het 8-jarige meisje R. van Ditten en de weduwe De Zeeuw. Negen personen werden met verwondingen naar het Zuiderziekenhuis gebracht en zes kinderen werden vermist, onder wie Arina Bastiaantje en Maria Johanna Middelkoop, de eerste kinderen van mijn schoonouders Teun Middelkoop en Aagje (Ans) Middelkoop-Krijgsman.

Begraafplaats Crooswijk

In de Voorwaarts van 3 juli 1940, in het artikel "Slachtoffers van de bom-

aanval begraven", werd de ter aarde bestelling vermeld van vijf kinderen op de begraafplaats Crooswijk. Behalve de meisjes Middelkoop waren dat de 12-jarige Andries Tarcque, leerling van de school in de Zinkerstraat, en twee kinderen van de familie Gijger (onduidelijk is of deze twee kinderen in de Nassaustraart of elders waren omgekomen). Tevens werd de 15-jarige Johan van Bastiaanse (C. Bastiaanse?), lid van de rennersclub Feyenoord, begraven.

- Arina Bastiaantje Middelkoop -

- Maria Johanna Middelkoop -

Mijn schoonvader Teun Middelkoop kwam uit een Sliedrechtse familie van baggeraars. Na zijn opleiding bij de Koninklijke Marine op het opleidingsschip de Buffel en zijn dienst op Hr.Ms. Friso voer hij op de binnenvaart als stuurman op de stoomsleepboot Fredjo van de gelijknamige sleepbootmaatschappij in Arnhem. In 1939 werd hij gemobiliseerd en ingezet op het IJsselmeerflottielje, op de mijnenveger Hr.Ms. Pieter Florisz, en was korte tijd krijgsgevangene op het eiland Fort Pampus. Nadien belandde hij in de werkverschaffing en verrichtte graafwerkzaamheden in het Brabantse Lage Mierde. Mijn schoonmoeder Ans Krijgsman werkte in de bakkerij van Paul C. Kaiser.

Mijn schoonouders trouwden op 13 april 1938 en woonden achtereenvolgens in de Nassaustraart 48a en de Nijverheidstraat 50b en verhuisden op 1 februari 1940 met hun twee dochtertjes naar Nassaustraart 59b. Na het fatale bombardement vond het echtpaar woonruimte in de Stampioenstraat 23 waar in 1941 hun dochtertje Arina Maria werd geboren, vernoemd naar haar twee overleden zusjes. De ligging van dit huis, zo dicht bij de haven, was zó onveilig

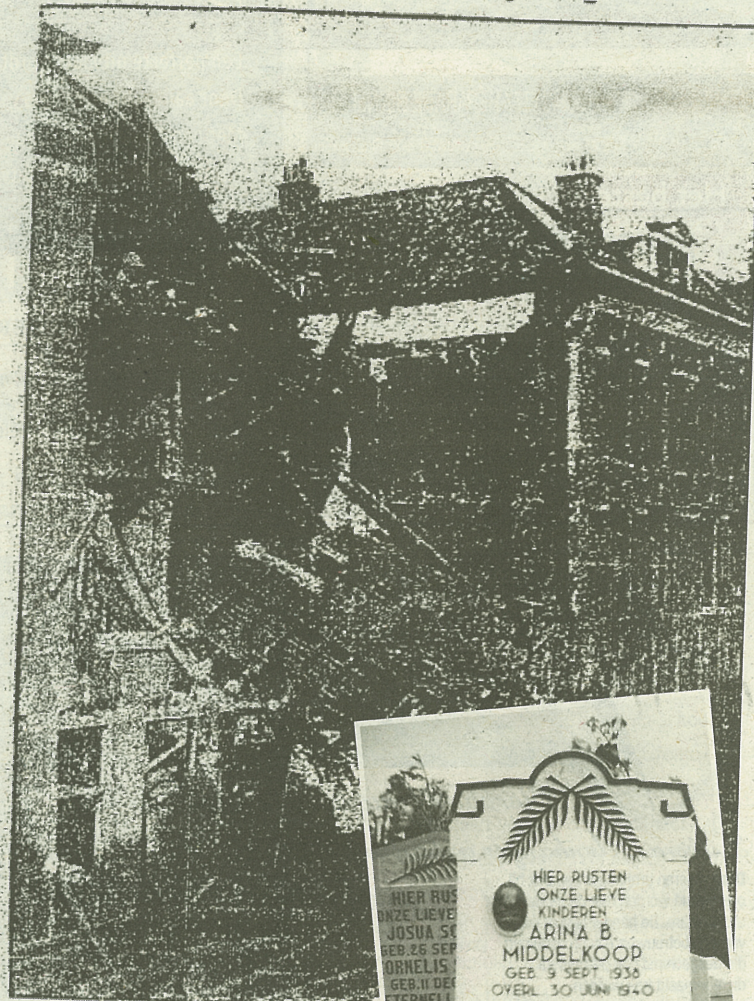
dat zij de nachten doorbrachten bij familie in de Nijverheidstraat. Toen zij op een ochtend terugkeerden in hun woning waren de ruiten stukgeblazen; de glasscherven lagen in het kinderbedje. Kort daarop, op 15 april 1942, kregen zij een woning toegewezen in Strevelswijk, Meerdervoortstraat 48.

In december van dat jaar vond mijn schoonvader werk als 2e molenbaas bij zijn vader die als molenbaas bij de firma F.Groenendijk uit Sliedrecht baggerde in Zuid-Frankrijk. Hij kwam soms met verlof en eind augustus 1944 keerde hij definitief

naar huis terug. Zijn steun kwam als geroepen in verband met de zorgelijke

toestand van zijn zoon Hans die in februari was geboren en reeds in april 1945 zou overlijden. Maar bij de grote razzia voor de Duitse Arbeitseinsatz van 10 en 11 november moest hij

zich met de mannen uit de buurt verzamelen op het Zwijndrechtseplein. Voordat zij werden afgemarcheerd in de richting van de Lange Hilleweg wist hij aan de aandacht van de begeleiders te ontsnappen en stapte met zijn koffer ongemerkt zijn huisdeur binnen, langs zijn vrouw en dochtertje die hem stonden uit te zwaaien.

- Verwoeste panden in de Nassaustraart Foto AD/Rotterdams Dagblad (collectie GAR) -

Een half jaar leefde hij ondergedoken in zijn eigen woning, een vrijwel onhoudbare situatie met kwebbelende peuters in huis. In de Hongerwinter raakte hij ernstig verzwakt en mijn schoonmoeder ging de boer op voor eten. Na de bevrijding ontving mijn schoonvader een verklaring van de Politieke Opsporingsdienst Rotterdam dat ten aanzien van zijn politieke betrouwbaarheid niets nadeligs bekend was. Hij werkte tot zijn pensioen als onderhoudsmonteur bij Centraal Bureau (later Cebeco-Handelsraad) aan de Rijnhaven. Mijn schoonouders keken terug op een veelbewogen leven; zij kregen na de oorlog nog vier kinderen waarvan

- Grafsteen van Arina en Maria Middelkoop op de begraafplaats Crooswijk -

drie nog in leven zijn. Na de dood van haar man in 1988 verhuisde mijn schoonmoeder naar een bejaardenflat in Ommoord waar zij in 1994 overleed.

Jan Wagner
m.wagner4@kpnplanet.nl

- Ans Middelkoop met haar dochtertje Arina Maria -